

HYVINVOINNIN RAHOITTAMINEN

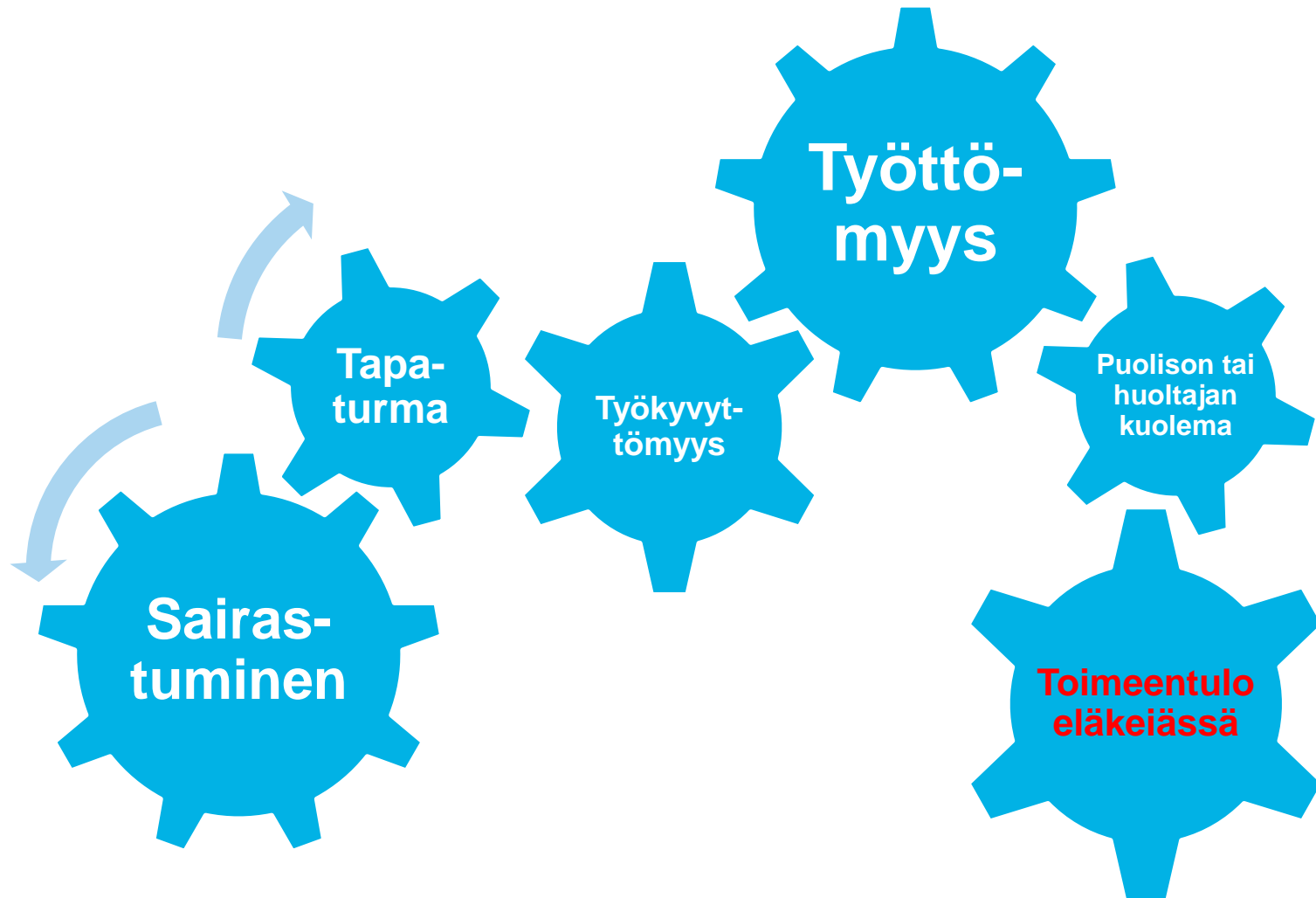
Talous tutuksi -koulutus
Syksy 2014

Piritta Poikonen
Asiantuntija

FK | Finanssialan Keskusliitto

HENKILÖRISKIT UHKAAVAT HYVINVOINTIA

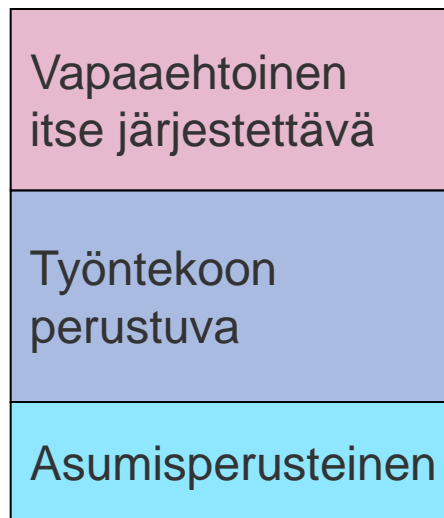

HENKILÖRISKIEN TODENNÄKÖISYYS JA TALOUDELLISET SEURAUKSET

HENKILÖRISKEIHIN VOI VARAUTUA SEKÄ LAKISÄÄTEISESTI ETTÄ VAPAAEHTOISESTI

- Sosiaaliturva luo pohjan
  - Asumisperusteinen turva
  - Työntekoon perustuva turva
- Vapaaehtoinen varautuminen täydentää
  - Henkilövakuutukset
  - Säästäminen

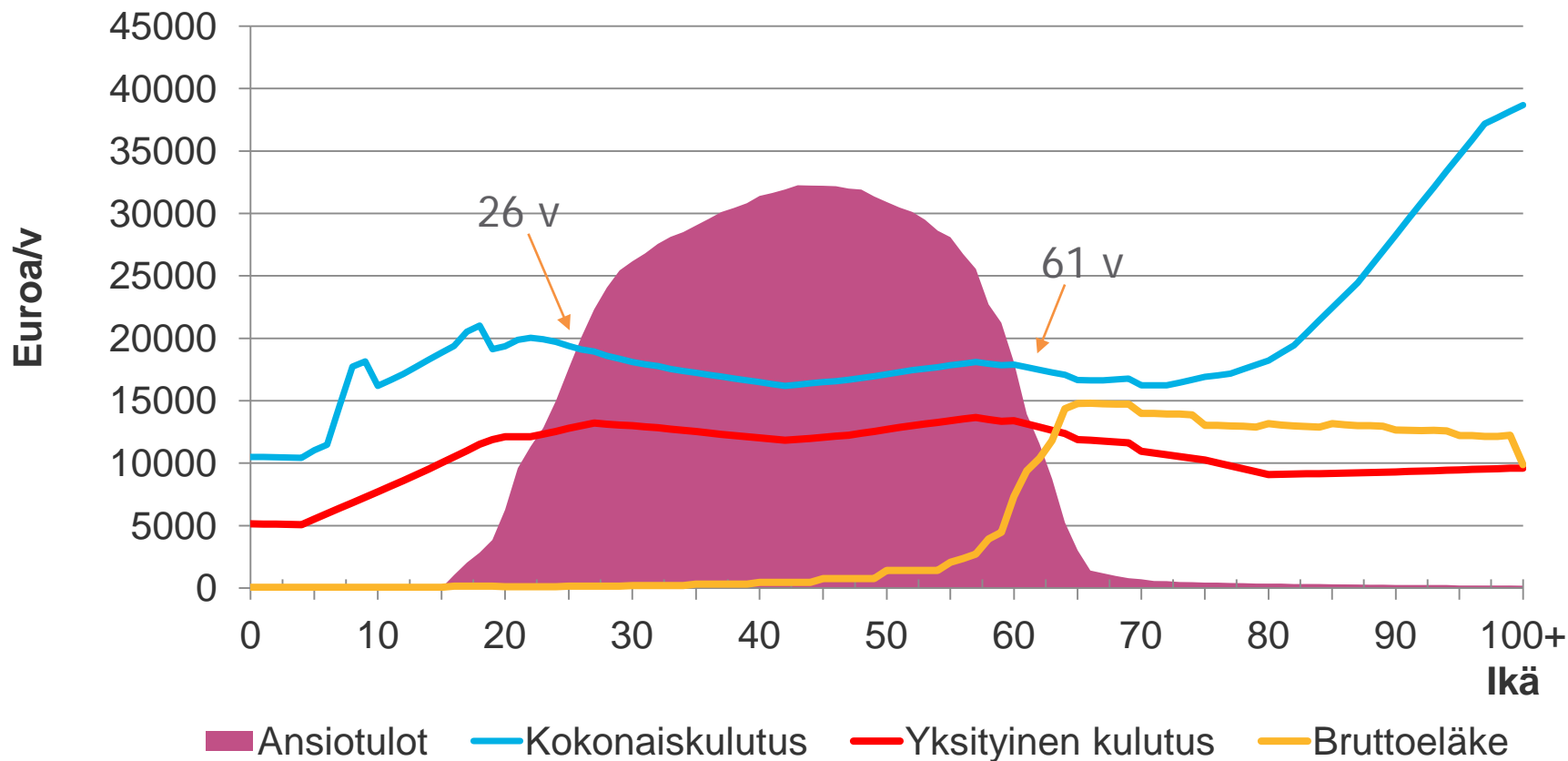
SUOMESSA NOJATAAN PITKÄLTI JULKISIIN HYVINVOINTIPALVELUIHIN

- Suomelle ominaista on erittäin suuri riippuvuus lakisääteisistä järjestelmistä
  - Eläketurvan kustannuksista 96 % ja terveydenhuollon kustannuksista 73 % on lakisääteisten järjestelmien menoa.
  - **Ikääntyneiden hoiva on periaatteessa kokonaan yhteiskunnan vastuulla.**

NUORENA JA VANHANA KULUTUS ON SUUREMPAA KUIN TULOT

Lähde: Risto Vaittinen/ETK ja Reijo Vanne/TELA)

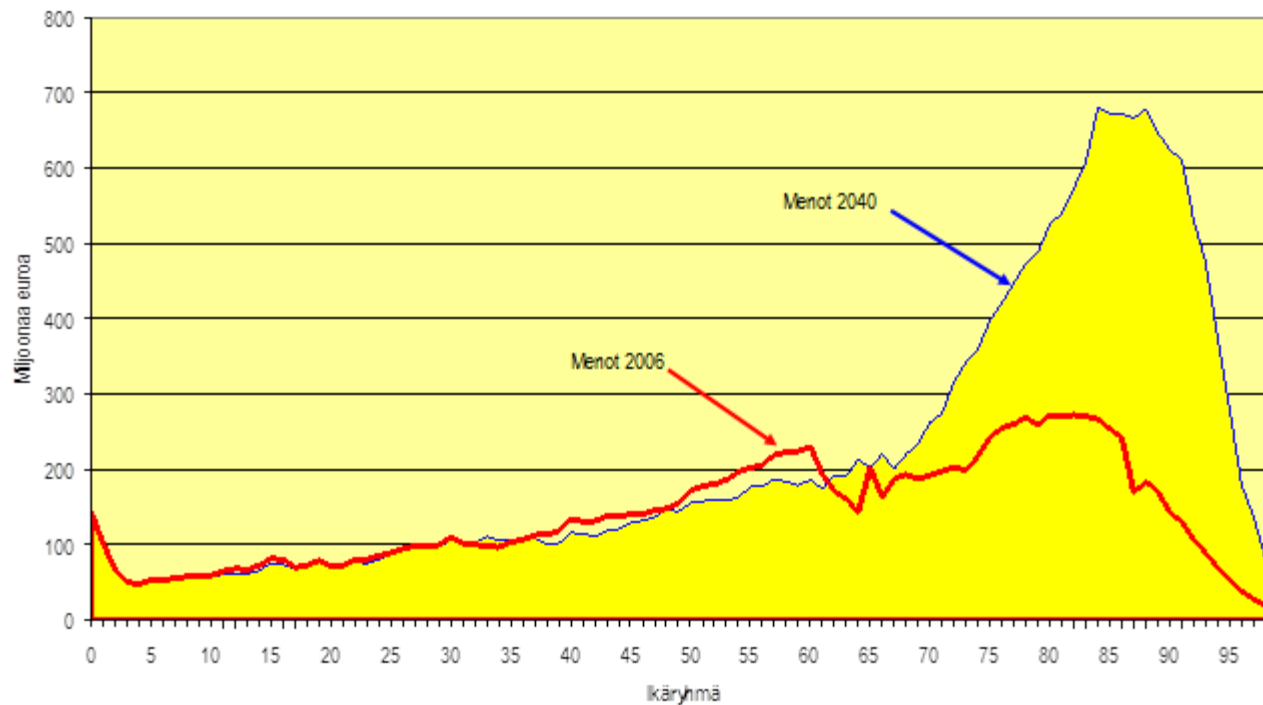
JULKINEN TALOUS ON VAIKEUKSISSA

- *Vanhushuoltosuhteen* muutos lisää erittäin voimakkaasti yhteiskunnan menoja ja vähentää tehdyn työn määrää.
- Kansainvälinen talouskriisi on velkaannuttanut valtiota entisestään ja se on heikentänyt elinkeinotoiminnan investointi-, työllistämisen- ja tuloksenteekomahdollisuuksia.
- Kunnat eivät tulevaisuudessa pysty vastaamaan täysimääräisesti *palvelulupauksestaan* eli esimerkiksi siitä ikäihmisten hoivasta, vaikka siihen on meillä totuttu.

JULKISTEN MENOJEN LISÄÄNTYMINEN JOHTUU VÄESTÖN IKÄÄNTYMISESTÄ (THL/HUJANEN 2008)

Terveyden- ja vanhustenhuollon kokonaismenot ikäryhmittäin 2006 ja 2040

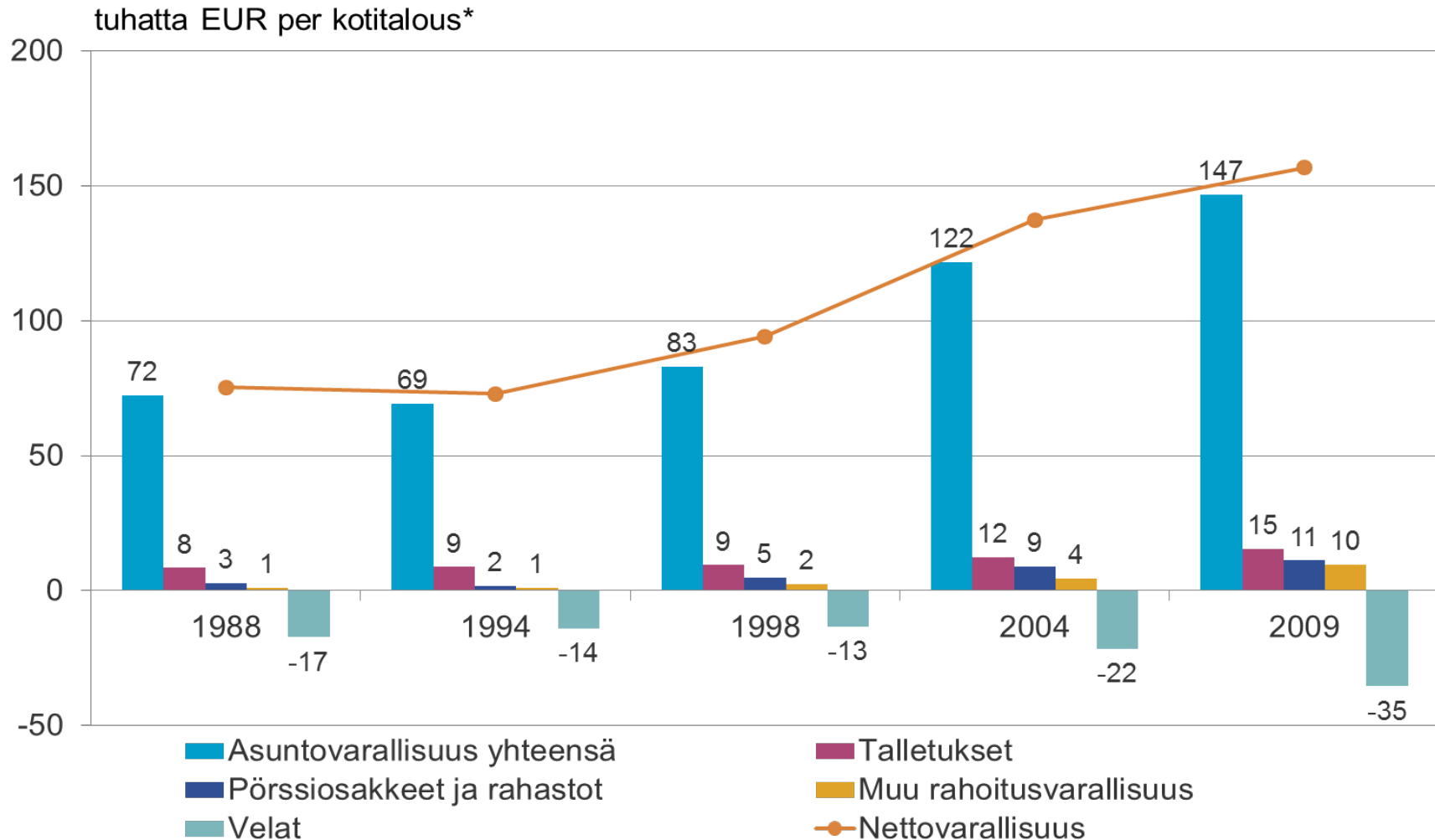

HAVAINTO

- Taloudellinen hyvinvointimme on lähes 10-kertaistunut 1950-luvun alkuun verrattuna. (Lähde: Olli Kangas/Kela)

PÄÄOSA SUOMALAISTEN VARALLISUUDESTA ON ASUNNOISSA

Lähde: Tilastokeskus, varallisuustutkimus 2009

*kotitalous käsittää keskimäärin 2 henkilöä

SUOMELLE OMINAISTA

- Asunto-omaisuuden (omassa vakituksessa käytössä olevat asunnot ja vapaa-ajan asunnot) sekä maaomaisuuden – etenkin metsäomaisuuden suhteellisen suuri määrä.
- 79 %:lla eläkkeelle siirtävistä on oma maksettu asunto.
- Joka viidennellä taloudella on vapaa-ajan asunto.
- Yli 800000 metsänomistajaa, joiden keski-ikä on yli 60 vuotta.

HAVAINTO YKSITYISTALOUKSISTA

- Vanhoilla on varat,
nuorilla on velat.

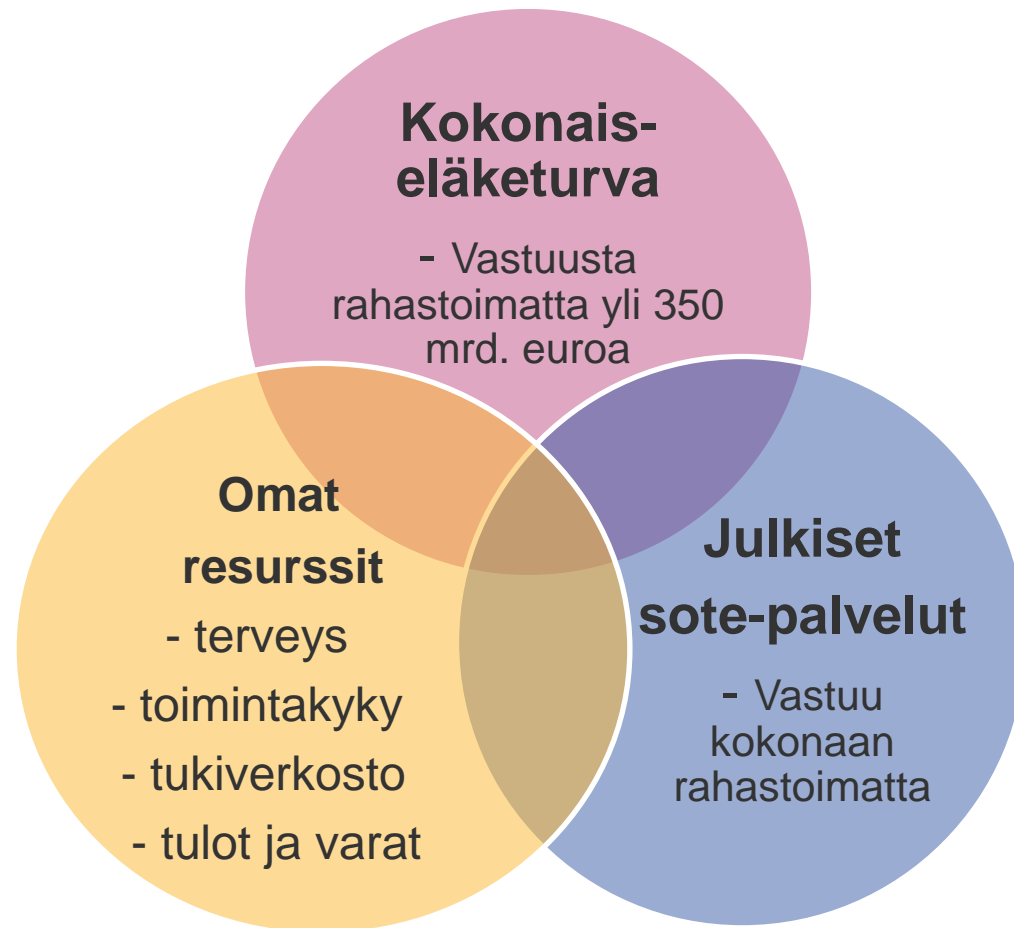

HAVAINTO JULKISESTA TALOUDESTA

- Vanhoilla on palvelujen tarve, nuorilla on verotaakka.

IKÄÄNTYNEIDEN HYVINVOINNIN RAHOITTAMISEEN ON KOLME LÄHDETTÄ

HYVINVOINNIN OMAN RAHOITUKSEN VAIHTOEHTOJA

- Tulorahoitus
- Etukäteissästäminen
  - Säästäminen perinteiseen tapaan ”pahan päivän” tai ”vanhuuden” varalle (vs. ns. mental accounting).
  - Sidottu säästäminen ja vakuuttaminen (PS-tilit, yksilöllinen eläkevakuutus, työsuhteeseen perustuva lisäeläketurva).
- Omaisuuden realisointi (omassa käytössä oleva asunto, sijoitusasunto, metsävarallisuus, vapaa-ajan asunto).
- Omaisuuden hyödyntäminen käänteisellä asuntolainalla tai kertamaksuisella eläkevakuutuksella.
- Vapaaehtoinen hoivavakuutus.

JOHTOPÄÄTÖKSET

- Suomessa yhteiskunta on ottanut vastatakseen suuren osan kansalaisten hyvinvoinnista.
- Yhteiskunnan suorituskyky ei riitä julkisista palvelulupauksista vastaamiseen.
- Hyvinvointi rakennetaan työllä, jolloin oleellista on sen tuottavuus.
- Suuret julkiset palvelulupauksemme on peruttava, jos sosiaalinen mallimme sopeutetaan osaksi mahdollista yhtenäistä EU-mallia.
- Suomi on vaurastunut merkittävästi sotien jälkeen. Aineellinen elintasomme on 10-kertaistunut.
- Erityisesti monilla iäkkäillä on kertyneeseen omaisuuteen perustuvaa maksukykyä rahoittaa omia lisääntyviä hyvinvointitarpeitaan.

JOHTOPÄÄTÖKSET, JATKUU

- Suomalaiset ovat valmiita
  - sekä korkean veroasteen säilyttämiseen kohtuullisten julkisten palveluiden turvaamiseksi että
  - ottamaan lisää omaa vastuuta oman ja läheistensä hyvinvoinnin rahoittamisesta.
- Sukuun ja perheeseen liittyvät turvaverkot ovat harventuneet, mutta olemme oppimassa uusia yhteisöllisyyden malleja nopeasti urbanisoituneessa Suomessa.
- Yhteiskunnan vastuun ja kansalaisen oma vastuun raja on määriteltävä nykyistä paremmin
- Julkisen vastuun sisältö on kerrottava ja sille on osattava laskea hintalappu

